पुर्वीचौकी गाउपालिका प्रमुख श्री दिर्घराज बोगटी ज्यू द्धारा

स्थानीय सरकारको तर्फबाट सातौ गाउँ सभा सपक्ष प्रस्तुत

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०७७।०७८

पुर्वीचौकी गाउपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

सानागाउ, डोटी सुदुरपश्चिम, नेपाल

२०७७ साल असार १०

पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको सातौ गाउँ सभा

गाउँपालिका प्रमुख श्री दिर्घराज बोगटीबाट प्रस्तुत

यस पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको सातौ गाउँ सभाका सभाध्यक्ष ज्यू, विशिष्ट अथिति उपाध्यक्ष ज्यू आमन्त्रित अथिति ज्यू, गाउँसभाका सभासद ज्यू, राष्ट्र सेवक कर्मचारी तथा सुरक्षा निकायका प्रमुख संचारकर्मी मित्रहरु सबै ठाउँबाट पाल्नु भएका आदरणीय इष्टमित्र, समाजसेवी, वुद्धिजिवी महानुभावमा पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको तर्फबाट हार्दिक हार्दिक स्वागत टक्रयाउन चाहान्छु ।

आदरणीय सभासद ज्यू तथा उपस्थित महानुभावहरु :

१. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र सामाजिक न्याय सहितको समानुपातिक समावेशी शासन व्यवस्था मौलिक हक विविधता बिच एकता सहिष्णुता र धर्मनिरपेक्षता जस्ता महत्त्वपुर्ण उपलब्धी संस्थागत हुदै गएको नेपालको संविधान कार्यान्वयनको चरणबाट अघि बढिरहेको छ । राष्ट्रिय स्वाधीनता र स्वाभिमान लोकतन्त्र दिगो शान्ति सुशासन विकास र समृद्धिको नयाँ युग सुरु भएको छ । यी ऐतिहासिक उपलब्धीका लागि आन्दोलनको क्रममा विभिन्न कालखण्डमा जीवन बलिदानी गर्नुहुने सम्पुर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति हार्दिक भावपुर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु ।

२. कोरोना भाइरस Covid-19 महामारीबाट संक्रमित भई स्वदेश तथा विदेशमा जीवन गुमाउनु हुने नेपाली नागरिकहरुप्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । उपचारथ सम्पूर्ण संक्रमित व्यक्तिहरुको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु । साथै, कोरोना भाइरस Covid-19 महामारीको संक्रमण नियन्त्रण तथा न्युनिकरणका लागि दिनरात, प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा उपचार तथा समग्र व्यवस्थापनमा खटिरहनु भएका सम्पूर्ण स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, एम्बुलेन्स चालक, व्यवस्थापकीय पक्षमा खटिरहनु भएका कर्मचारीहरु तथा Corona Virus विरुद्धको अभियानमा सहकार्य र सहयोग गर्नुहुने संघीय सरकारका मन्त्री ज्यू, संघीय सांसद ज्यू, प्रदेश सरकारका मन्त्री ज्यू , प्रदेश सभाका सदस्य ज्यू, पुर्वीचौकी गाउपालिकाका जनप्रतिनिधी ज्यु, निजी क्षेत्र, संघ संस्था, संचार जगत लगायत व्यापारी, वुद्धिजीवी तथा स्थानीयवासी आम जनसमुदायहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

३. हालै मात्र नेपाल सरकारबाट यस प्रदेश अन्तरगत दार्चुला जिल्लामा पर्ने लिम्पियाधुरा लिपुलेक र कालापानी समेतको नेपाली भुभाग समेटेर नक्सा जारी भएकोमा पुर्वीचौकी गाउपालिका र गाउपालिका वासीको तर्फबाट नेपाल सरकारलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छु । हाम्रो देशको भुभागमा बाह्यय अतिक्रमण समाप्त हुनुपर्छ र मातृभुमिको भौगोलिक अखण्डता सुदृढ रहनुपर्छ भन्ने हामी सबैको एउटै धारणा रहेको छ ।

४. नेपालको संविधान अनुरुप सुदुरपश्चिम प्रदेशको डोटी जिल्लामा अवस्थित पुर्वीचौकी गाउँपालिका डोटी जिल्लाको सदरमुकाम सिलगढीबाट पुर्वीभागमा पर्दछ । यस पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको जम्मा जनसंख्या CBS २०६८ अनुसार २३,४८०। रहेको छ । भने यसको क्षेत्रफल ११७.६६ वर्ग किलोमीटर रहेको छ । पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको उत्तर तिर बझाङ्ग दक्षिण पुर्व तिर अछाम र पश्चिम तिर दिपायल सिलगढी नगरपालिका पर्दछ । समुन्द्री सतह अन्दाजी ११०० देखि ३५०० मीटर सम्मको उचाईमा अवस्थित छ । सिलगढी देखि पुर्व पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको मध्यभागबाट पहलमान सिह स्वार राजमार्ग अछाम हुदै बाजुरासम्म कालोपत्र भएर जोडिएको छ जुन एक मात्रै सडक तराईसँग जोडिएको छ । यस पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको सांस्कतिक महत्त्व आफ्नै खालको छ जस अनुरुप जात ४ वटा (ब्राह्मण, क्षेत्री, दलित, जनजाती) रहेका छन भने जातजाती ४९ वटा रहेका छन् ।

५. यस पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको सामर्थताका आधारमा पर्यटकीय क्षेत्र खप्तड धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्र रानढुङ्गा त्रिवेवीधाम नेत्रश्वरी अमरसिह थापाले स्थापना गरेको अखण्डदिप प्रज्वलित हुने मालिका मन्दिर दुर्गा मन्दिर, सलकटयाल, तेडीको मन्दिर शाजेन्द्रश्वर मस्टामाण्डौ आदि रहेका छन् । जलस्रोतमा मुख्य खोलाका रुपमा पुर्वीचौकी गाउपालिकाको बीच भाग बाट बग्ने गन्डीगाड फुलौटीगाड चिन्नीगाड र छोलेगाड रहेका छन् र अन्य साना खोलाहरु पनि प्रसस्त मात्रमा रहेका छन् । यहाका मानिसको मुख्य पेशाको रुपमा कृर्षि रहेको छ । जो जीवन निर्वाहको मुख्य आधारको रुपमा रहेको छ । यहाको कृषि उत्पादनमा धान, गहु, मकै, कोदो, र नगन्ने मात्रामा जौ खेती हुन्छ भने दलहनमा भटमास, मास, गहत, मसुरो र केराउ उत्पादन हुन्छ, तेलहनमा रायो तोरी तिल र तरकारी खेतीमा प्याज, गोलभेडा, लसुन, अदुवा, आलु, टमाटर, बन्दा, काउली, हरियो सिमी, भिट्टी बैगुन आदि उत्पादन हुन्छ । पशुपालनमा गाई, भैसी, गोरु, कुखुरा तथा बाख्रा आदि उत्पादन हुन्छन् । विशेषगरी गाई र भैसीलाई दुध र कम्पोष्टमलका लागि प्रयोग गरिन्छ । भने गोरु खेत जोत्नेमा प्रयोग गरिन्छ ।

६. यस पुर्वीचौकी गाउपालिकाको जम्मा जमिन मध्य अन्दाजी दुई तिहाई भाग वनले ओगटेको छ एक तिहाई भाग बाझो छ । वनमा साल, सल्ला, लालीगुँरास, बाझ, काफल, उतिस, कटुस, सिमल, रिठा, अमला आदि रहेका छन् भने जडीबुटीमा सुगन्धवाल, पाषणदेव, सिलाजीत, सुनभाणी, कुरिलो, चुत्रा, जटामसी, सुनगाभा, कचुर, कुकुरडाइनो, हर्रो, बर्रो, तितेपाती, टिमुर, पांगुर रहेका छन् । जंगली जनावरहरुमा चितुवा, बाघ, मृग, स्याल, बादर, ढेडुबादर, खरायो, भालु आदि रहेका छन् भने पन्छीमा कालिज, लुइचे, कोइली, तित्रा, डाँफे, च्याखुरा, जुरेली, काठफोर, ढुकुर आदि रहेका छन् ।

७. यसै पुर्वीचौकी गाउँपालिका अन्र्तगत विद्यालयहरुमा प्रारम्भिक वालविकास केन्द्र ५२, आधारभुत प्रा.वि ४३ वटा, कक्षा ६ देखि ८ सम्मका नि.मा.वि १४ वटा, कक्षा ९ देखि १० सम्म ८ वटा र कक्षा ११ देखि १२ सम्म ३ वटा तथा समुदायबाट सञ्चालित सामुदायिक सिकाई केन्द्र (CLC) ६ वटा रहेका छन् ।

८. पर्यटकिय क्षेत्रको अपार सम्भावना रहेको भू-स्वर्ग खप्तडको प्रवेशद्वार झिग्राना तथा चौखुट्टे पनि यसै पूर्वीचौकी गाउँपालिकामा अवस्थित छ । आज यो गाउँपालिका विविध सम्भावना र अवसर र चुनौतिको बिचमा उभिएको

छ । पुर्वीचौकी गाउपालिकाको एकतामा जोड दिदै संस्कृति सम्पदा र कलाको जगेर्ना गरि शिक्षा, स्वास्थ्य, पिउने पानी, हरियालीयुक्त पूर्वीचौकी गाउँपालिका, सुन्दर पूर्वीचौकी गाउँपालिका बातावरण मैत्री बनाउन प्रण गरि अगाढी बढेको पूर्वीचौकीको गौरवसाली इतिहास, समृद भविष्यको बिचमा उर्जाइत वर्तमान लिएर उभिएका छौ । यस अर्थमा हामी पूर्वीचौकी बासी सौभाग्यसाली छौ

९. खप्तड संग जोडिएको जलस्रोत, जडिबुटी, कृषि, प्रयटनको प्रचुर सम्भावना बोकेको यो सुन्दर पहाडी पूर्वीचौकीको स्रोत र साधनको सु-व्यावस्थित उपयोगले पुर्बिचौकी बासीको सम्वृदि र जीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन तथा गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहमा विशिष्टता ल्याउने गरि नीति तथा कार्यक्रम तय गर्न यो गाउँसभा सफल हुने विश्वास लिएको छु ।

१०. यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको तर्फबाट गाउँको सम्पूर्ण विकासको लागि मार्ग दर्शनको रुपमा रहने आगामी आ.व. २०७७।०७८ को वार्षिक नीति, कार्यक्रमको जानकारी गराउन पाउँदा अत्यन्त खुशी लागेको छ । यस अवसरमा गाउँपालिकाका प्रयासहरुमा हरदम साथ र सहयोग गर्नुहुने कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु, गाउँशभाका सम्पूर्ण सदस्यहरु, राजनैतिक दलहरु तथा नागरिक समाज, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु, संचार जगत, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु एवम पूर्वीचौकी गाउँबासी सम्पूर्ण आदरणीय आमा-बुबा, दाजु-भाइ तथा दिदी-बहीनीहरुमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

आदरणीय सभासद ज्यू तथा उपस्थित महानुभावहरु :

(क) **पृष्टिभुमी :** राजनीतिक परिवर्तन उतार चढावका श्रृखला पार गर्दै अन्तत्वगत्वा २०६२।२०६३ सालको जनआन्दोलन तत्कालिन समयको नेकपा माओवादीको जनयुद्धका कारण २४० वर्ष सम्मको लामो निरकुश पंन्चायती व्यवस्थाको अन्त्य गरी नेपाल संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा प्रवेश गरेको छ । जसअनुसार जनताले २०७२ साल असोज ३ गते संविधान प्राप्त गरेको थिए । राजनीतिक रुपमा नेपालले प्राप्त गर्नुपर्ने सफलता सबै प्राप्त गरेको छ भने यसलाई संस्थागत गर्न अझै बाँकी रहेको छ र नेपालको संविधान अनुसार ३ तहका सरकार स्थापित छन । अव हामीले आर्थिक समृद्धि हासिल गरि सुखी नेपाली र समृद्ध नेपालको नारा सफल पार्ने यात्राबाट गन्तब्यमा पुग्नुपर्ने छ । नेपालको संविधान अनुसार सुदुरपश्चिम प्रदेशमा असार १४ गते निर्वाचन भई २०७४ साल असार १६ गते मतपरिणाम आई २०७४ साल असार २२ गते पदवहाली गरिएको थियो। नेपालको कानुन अनुसार संघीय प्रणालीमा प्रवेश गरिसकेपछि स्थानीय सरकारले पनि नेपालको संविधानको धारा २२६ अनुसार ऐन कानुन निर्माण गरेर मात्र अगाडी बढनु पर्ने कानुनी व्यवस्था थियो । तर हामी निर्वाचित हुदा पहिले संघ र प्रदेशको निर्वाचन नभई पहिला स्थानीय तहको निर्वाचन भयो । हामी निर्वाचित हुदा संघीय संरचनाका कुनैपनि क्षेत्र विधिवत रुपमा संस्थागत भैसकेको थिएन । गाउपालिकाको भवन थिएन । जसले गर्दा गाउपालिकाका काम अगाडी निक्कै चुनौती पुर्ण थियो भने अर्को तिर जनताका बिच निर्वाचनमा जादा विकास, सुशासन, गरीवी निवारण तथा सामाजिक वहिष्करणमा रहेकालाई मुल प्रभाव गर्ने विषय चुनौतीपुर्ण

थियो साथै जनतामा अत्यन्तै महत्वाकाक्षका साथ चाहना भने स्थानीय सरकार सँग सिमित श्रोत र साधन मात्र थियो । जसकारण एकातिर निर्वाचित हुदा अवसर प्राप्त भएको थियो भने अर्कोतिर चुनौती पनि थियो । सुर्यको क्षीतिजले उज्यालो दिने निश्चित गरे जस्तै निर्वाचित जनप्रतिनिधीले पनि जनताका भविष्यको घोम्टो उघार्ने विश्वास थियो भने जस्तै जनप्रतिनिधीका काँध सम्भावना र चुनौतीहरु पनि खडा थियो ।

(ख) **गाउपालिकाले अहिले सम्म गरेका महत्वपूर्ण कार्यहरु :**

- ✓ हामी निर्वाचित भई पदवहाली गर्दै गर्दा २०७४ साल असार २२ गते पदवहालीका दिन उज्यालो पुर्वीचौकी बनाउने घोषणा गरे बमोजिम पुर्वीचौकी गाउपालिकाका सात वटै वडामा विजुली वक्ति बालिसकेको छ भने २०७९ साल सम्ममा पुर्वीचौकीमा भएका सम्पुर्ण ४५४० घरधुरीमा विजुली वक्ति वाली सक्ने लक्ष्य निर्धारण गरेको छ ।
- ✓ नेपालका ४६० वटा गाउँपालिकाहरु मध्य पहिलो गाउपालिकाका रुपमा पुर्वीचौकी गाउपालिकाले आफना नागरिकहरुलाई जोखिमपुर्ण यात्रा गर्न बाट बचाउन स्थानीय सरकारको दायित्व हो भन्ने कुरालाई आत्मसाथ गर्दै ३८ सिट भएका २ वटा सुविधायुक्त बस खरिद गरी चौखुट्टे देखि दिपायल सम्म बसबाट सेवा प्रदान गरिरहेको छ ।
- ✓ पुर्वीचौकी गाउपालिकाको भौगोलिक विकटता कारण कतिपय वडाका वडा केन्द्रहरुबाट मानव वस्ती टाढा भएकाले विभिन्न सेवा सुविधा जस्तै; शिक्षा, स्वास्थ्य बाट बन्चित भएको कुरा महसुस गरी पुर्वीचौकी गाउपालिकाको वडा नं ७ पोखरी टिमुरदहका जनतालाई टिमुरदहमा नै सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइको स्थापना गरी सोही स्थानबाट स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइएको छ। त्यसैगरी पोखरीको गजडा, गाँजरीको बास्कोट, गैरागाउको डुग्रि, बगलेकको कुडासैन, गरी यस पुर्वीचौकी गाउपालिकामा ५ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ गठन गरी सेवा प्रवाह गरिएको छ । साथै पुर्वीचौकी गाउपालिकाका जनतालाई सेवा प्रदान गर्न एम्बुलेन्स खरिद गरी सेवा प्रदान गरिएको छ ।
- ✓ पुर्वीचौकी गाउपालिका वासीलाई टाढागई प्राविधिक शिक्षा पढाउन नसक्ने हुदा उक्त समस्यालाई ध्यानमा राखी यस गाउपालिका अन्तरगत वडा नं ४ को सरस्वती माध्यामिक विद्यालय सानागाउमा प्राविधिक शिक्षा संचालन गरी ३ वर्षिय Diploma in Civil Engineering को पढाई संचालन गरिएको छ ।
- ✓ पुर्वीचौकी गाउपालिकाको शिक्षामा सुधार ल्याउन भौतिक पुर्वाधारको पनि त्यतिकै आवश्यकताको महशुस गरी तपसिलका विद्यालयहरुमा भवन निर्माण गरिएका छन् ।
  - सरस्वती मावि ४ कोठे भवन निर्माण ।, सरस्वती माविमा चमेनागृह निर्माण ।
  - बालविकास आवि कतरकुडीमा २ कोठे भवन निर्माण ।
  - सरस्वती आवि दुलवस्तामा २ कोठे भवन निर्माण ।
  - हनुमान आवि टिमुरदहमा २ कोठे भवन निर्माण ।, भवानी आवि गजडामा २ कोठे भवन निर्माण ।, काडामाण्डौ मावि काडामाण्डौमा ४ र २ कोठे गरी २ वटा भवन निर्माण ।
  - मालिका आवि बोगटीगाउमा १ कोठे भवन निर्माण ।
  - शाजेन्द्रश्वर मावि खिरसैनमा २ कोठे भवन निर्माण ।
  - भारोतोली आविमा २ कोठे भवन निर्माण ।

* भागेश्वर आवि गैरागाउमा २ कोठे भवन निर्माण ।, दुर्गा माविमा २ कोठे भवन निर्माण
* कालिका आवि बगलेकमा २ कोठे भवन निर्माण ।, डाडामाण्डौ आविको २ कोठे भवन निर्माण ।

✓ साथै यस आगामी वर्ष २०७७।०७८ मा कार्यान्वयन हुने सरस्वती माविको छात्रावास निर्माण हुने प्रक्रियामा रहेको छ।

✓ झोलुग्गे पुलको सन्दर्भमा गाउपालिकाले आफनै बजेटमा पुर्वीचौकी गाउपालिका वडा नं ६ को घडीने खोलामा झोलुग्गे पुल निर्माण, वडा नं ७ को टिमुरदहमा, वडा नं १ को छोरेपानी, रावला घट्ट मा झोलुग्गे पुल, ५ को चनरमारे र मणाना चैकोट जोड्ने पुल तल्लो सानागाउको गण्डीगाडको पुल र वण्डिसेराको पुल बन्ने प्रक्रियामा रहेका छन् । पुर्वीचौकी गाउपालिकामा सहकारीको स्तर उन्नती गर्न र कृषि प्रवर्द्धन गर्न बहुउद्देश्य भवन तथा संकलन केन्द्र GNI-WFP, Zero Hunger र पुर्वीचौकी गाउपालिकाको साझेदारीमा २.५ तल्लाका २ वटा भवन निर्माण भएका छन् भने वडा नं ३, ५ र ६ मा संकलन केन्द्रहरुको स्थापना भएका छन् ।

✓ यातायातको पहुँच नभएसम्म निर्यात र आयातमा समस्या हुने र हरेक निर्माण प्रक्रियामा पनि मानिसहरुद्धारा लागत परिणाम बढी हुने र जनताले सेवा नपाउने हुदा पुर्वीचौकी गाउपालिकामा सडक विस्तार गरिएको छ जसअनुसार चौखुट्टे काडामाण्डौ चिनेकोट सडक, साझघाट गैरागाउ सडक, चिन्नेकोट डुग्री सडक, तल्लो फुलौट छेपलाडी सडक, झिग्राना कुडासैन गैरागाउ सडक, सानागाउ सिमलडाडा गाजरी पोखरी बगडा गजडा दुलवस्ता सुक्लिमाटी हुदै चौखुट्टे काडमाण्डौ चिन्नेकोट सडक, सरस्वती मावि देखि बासकोट सडक, शान्तिनगर देखि बगलेक सडक, सुक्लिमाटी दुलवस्ता सडक तथा पोखरी टिमुरदह सडक निर्माण भएका छन् र स्तर उन्नती पनि भइरहेका छन । साथै २०७९ साल सम्म सम्पुर्ण सडकलाई ग्राविल तथा कालोपत्रका लागि पहल गरी अगाडी बढाइने छ ।

✓ खप्तडको विकास भएमा पुर्वीचौकी गाउपालिकाको पनि विकास हुन्छ भन्ने धारणाका साथ पुर्वीचौकी गाउपालिकाले ट्रस निर्माणका लागि ५० लाख रकम विनियोजन गरी त्रिवेणीधाम क्षेत्रमा ५ वटा ट्रस निर्माण गरिएका छन् ।

✓ पूर्वीचौकी गाउपालीकामा १५ शैयाको अस्पताल केन्द्रबाट निर्णय भै सकेको छ भने अब छिटो छरितो स्थापना गर्नका लागी गाउपालिकाको तर्फबाट हामी लागि पर्नुपर्छ यो हाम्रो गाउँपालीकाको लागी सफता हो ।

✓ खानेपानी सम्बन्धमा हामीले ३ वर्षभित्र पानिका मुहान संरक्षण, खानेपानी निर्माण सम्पन्न गरिसकेका छौ भने केन्द्र सरकार र सुडीभकार, जाजरकोट मुहानबाट पूर्वीचौकी गाउँपालीकाका ७ वटा वार्डमा १ घर १ धाराको अवधारणा अनुसार यसको लागत स्टिमेट भइ सकेको छ भने अव ये योजनाले निरन्तरता पाएको छ । सदियुदेखि स्वच्छ पिउने पानि पूर्वीचौकीका नागरीकले नपाएको अवस्थामा अव यो योजना सम्पन्न हुने वित्तिकै सबैले स्वच्छ पिउने पानि पाउने छन् । पूर्वीचौकी गाउँपालिकाको केन्द्र भागमा रहेके सानागाउमा पानीको अभाव रहेके हुदाँ गाउपालीकाले ८० लाख विनियोजन गरि खानेपानिको काम अगाडी बढाइरहेको छ ।

✓ गाउँपालिका भवन निर्माण गर्नका लागी गाउपालीकाले १० रोपनी जग्गा खरिद गर्ने काम भइसकेको छ भने यसै आ.व. २०७७।०७८ मा गाउँपालीको भवन निर्माण गर्नका लागि बोलपत्र आवाहन गर्न गाउँपालीकाले अगाडी बढाउने निति अगाडी बढाउन लागिरहेका छौ ।

✓ गाउँपालिकाको बजेटलाई सुत्रमा राखि कार्यान्वयन गर्ने गरेको, अनुगमन मुल्याङ्कन समिति बनाइ अनुगमन मुल्याङ्कन गर्ने गरेको, नेपालको संविधान र स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ अनुसार गाउसभा निर्धारण मितिमानै गर्ने गरेको सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, विभिन्न मिडियामा निति कार्यक्रम, बजेट सार्वजनिक गर्ने गरेको आन्तरिक लेखापरिक्षण र मलेप गर्ने गरेको काम गापाले नियमित गर्ने गरेको छ । साथै गाउँपालिकालाई नितिगतरुपमा अगाडी बढाउन निम्नअनुसार कानुनहरु निर्माण गरिएका छन् । add rule and regulations

(ग) पुर्वीचौकी गाउपालिकाले Corona Virus (Covid-19) को रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि गरेका कार्यहरु :

* स्वास्थ्यमा ३ ठाउँमा ल्याब संचालन गरिएको गाउँपालिकाले VTM खरिद गरि नोवेल कोरोना Virus COVID-19 को PCR चेकजाँच गर्ने गरेको ।
* स्वास्थ्यको अग्रभागमा खटिइ काम गर्ने ल्याब, एम्बुलेन्स चालक, स्वास्थ्य संयोजक लगायतका क्वारेन्टिन र आइसोलेसनमा खटीइ काम गर्ने स्वास्थ्यकर्मीलाई पहिलो तलब स्केलको ६०% जोखिम भत्ता र अन्य सबै स्वास्थ्यकर्मीलाइ ४०% जोखिम भत्ता उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ ।
* RDT विधिबाट २३२ महिला र १०३४ पुरुष गरी १२६६ जनाको परिक्षण गरि घर पठाइएको छ ।
* PCR Positive १२६ जनालाई आइसोलेसनमा राखेको र ४३ जना कोरोना जितेर घर फर्कीएका छन।
* पूर्वीचौकी गाउँपालिकाका २३,४८० जनालाई मास्क वितरण गरिएको छ ।
* हेल्थ डेस्कको स्थापना गरेको छ ।
* स्वास्थ्यकर्मीलाई चाहिने आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री खरिद गरेको जस्तै PPE, Thermal Gun Thermometer, सर्जिकल मास्क, सेनिटाइजर, औषधीहरु आदि ।
* भारतबाट फर्केका सबै मानिसहरुलाई नेपालको सिमानाबाट मिति २०७७।२।२१ गते सम्म बसबाट र भाडाका वस प्रयोग गरी गाउँपालिका सम्म ल्याई सम्बन्धित क्वारेन्टिनमा व्यवस्था गरेको यसै गरि मिति २०७७।०२।२२ गते देखि २०७७।०३।०८ गते सम्म फर्कीएका सबै मानिसलाइ जनहि १५०० र यसमा १५० करकट्टा गरि सबैले १३५० का दरले पाउने गरि व्यवस्था गरेको ।
* क्वारेन्टिन भित्र बसुन्जेल खान, बस्न, स्वास्थ्य चेकजाचको व्यवस्था सबै गाउपालीकाले गरेको ।
* गाउँपालिकाका क्वारेन्टिन भित्र RDT Positive देखिएका सवैको स्वाब संकलन गरि प्रादेशिक प्रयोगशाला धनगढी सम्म पठाउने गरेको ।
* पूर्वीचौकी गाउँपालीकामा २७० घरपरिवारमा राहत वितरण गरेको ।
* क्वारेन्टिनको व्यावस्थापन गर्न क्वारेन्टिनभित्रका मानिसको खाना पकाउने मान्छे सुरक्षाको व्यवस्था गर्न म्यादी प्रहरीको व्यवस्था गरेको ।

* कोरोनाका सम्बन्धमा विभिन्न मिडियाबाट प्रसार, प्रचार र नेपाल रेड्क्रस मार्फत र समाजसेवि वुद्धिजिवि द्धारा जनचेतनाका अभियान संचालन गरेको ।
* काठमाण्डौ, कैलाली र नेपालका जुनसुकै भागमा अलपत्रपरेका विद्यार्थी र नागरिकलाई गाउँपालिकाले यातायातको व्यवस्था गरी गाउँपालिका सम्म ल्याई क्वारेन्टिनमा राखी चेकजाच पश्चात घर पठाउने काम गरेको ।
* १८०० सम्म व्यावस्थापन गर्ने गरि पूर्वीचौकीका ७ वटा वार्डका विभिन्न विद्यालय, खालीघर आदीमा ३७ वटा क्वारेन्टिन व्यावस्थापन गरि आएका मानिसहरुलाई क्वारेन्टिनमा राखेको ।
* गाउँपालीकालाई चाहिने आवश्यक ३२ वटा ऐन, नियमावली कार्यविधि बनाई नितिगत रुपमा आफ्रा कार्य गरि रहेका छन् ।

(घ) गाउँपालिकाका चुनौतिहरु

* पेश्कि उपलब्ध नगराई काम नहुने गरेको ।
* नेपाल सरकारले लिएको राजश्व संकलन गर्ने लक्ष्य जुन थियो लक्ष्य अनुसारको राजश्व संकलन नभइ राजश्व वाडफाडको रकम गाउँपालीका प्राप्त नगरेको कारण सो रकमवाट पुरा हुने (अयात) विनियोजित कार्य सम्पन्न गर्नमा कठिनाई ।
* कोरोना भाइरस कोभिड १९ का कारणले नियमित हुने कार्यमा अवरोधका कारण गापाले निर्धारण गरेको लक्ष्य हासिल गर्न कठिनाइ ।
* गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रको मलेपले औंल्याएको वेरुजु नियमित र फर्चौट गर्नमा कठीनाई ।
* जनताका जनअपेक्षा तिव्रहुनु र हामीले प्राप्त गर्ने श्रोत साधन र गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी कम हुनुले विकासमा सन्तुलन गर्न कठीनाइ ।
* गाउँपालीकाको आफ्रो भवन नभएका कारण जनतालाई दिनुपर्ने सेवामा कठिनाई भएको ।
* बिषयगत शाखाका सबै कर्मचारी गाउँपालिकामा आउन नसकेका कारणले काम गर्न कठिनाइ ।

(ङ) आ.व. २०७७।०७८ का वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमाका आधारहरु

- नेपालको संविधान २०७२ ।
- दिर्घकालिन सोच ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ।
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ ।
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४।
- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित)
- सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ र सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ मा आवश्यक दफा र नियम ।
- स्रोत साधनहरु ।
- स्थानीय तहको आवधिक योजना ।
- स्थानीय तहको मध्यकालिन खर्च संरचना ।

- संघीय र प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, ऐन, कानुन, कार्यविधि तथा मापदण्डहरु ।
- पन्धौ योजनाले निर्दिष्ट गरेका एवम् लक्ष्य उद्देश्यहरु ।
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु ।
- विकासका अन्तर सम्बन्धित विषयहरु ।
- स्थानिय सरकारले जनता समक्ष गरेका प्रतिवद्धताबाट सिर्जित दायित्व ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतसाधनर तथा यसको सम्भाब्यता र चूनौतिहरु ।

(च) <u>२०७७।०७८ को बजेट कार्यान्वयनका केहि चुनौतिहरु:</u>

१. प्राय: सम्पूर्ण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत गरिएको कारणले लागत सहभागिता जुटाउन कठिनाई ।

२. पेस्की बिना काम गर्न नसक्ने अवस्था ।

३. पुर्वीचौकी गाउपालिकाको आन्तरिक आम्दानी कम भएका कारण आन्तरिक श्रोतलाई फराकिलो बनाउन नसकेको कारणले आन्तरिक कार्यमा प्रभाव पर्ने देखिन्छ।

४. गाउपालिकाको आफनो भवन नभएका कारण केही साघुरो संचरनाका कारण सेवा प्रवाहमा कठिनाई हुने देखिन्छ ।

५. कोरोना भाइरस Covid 19 का कारणले गाउपालिकाले विनियोजित बजेट नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्नमा कठिनाइ हुने देखिन्छ ।

(छ) पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको लक्ष्य:

१. यस गाउँपालिकाले शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पर्यटन, उद्योगमा समुचित लगानी गरी रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गरी वातावरणमैत्री प्रविधीमैत्री समृद्ध एवम वैज्ञानिक समाजको परिकल्पना गर्दछ ।

(ज) **पुर्वीचौकी गाउँपालिकाको उद्देश्यहरु :**

१. Dropout rate शत प्रतिशत घटाई विद्यालय शिक्षामा सवै वर्ग क्षेत्र सम्प्रदायको समावेशीताको आधारमा उच्चतम विद्यालयहरुको सिकाई स्तर वृद्धि गरी सक्षम जनशक्ति उत्पादन गर्ने।

२. स्वास्थ्य क्षेत्रमा दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन गरि सम्पुर्ण गाउपालिका वासीको स्वास्थ्य स्तरमा सुधार गर्ने।

३. कृषि क्षेत्रमा अनुदान तथा आधुनिक सिचाई पोखरीको व्यवस्थापन गरी कृषकहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउने।

४. पर्यटन तथा उद्योगमा समुचित लगानी गरी वेरोजगार युवाहरुका लागि रोजगारीका अवसरहरु सिर्जना गर्ने।

५. गाउपालिकाका सम्पुर्ण योजनाहरुमा जनताको पुर्ण सहभागितामा गराई रोजगारी सिर्जना गर्ने ।

६. गाउपालिकाका सम्पुर्ण क्रियाकलापहरुमा सुशासन र पारदर्शिता कायम गर्न सुशासनका सम्पुर्ण औजारहरु प्रयोग गर्ने ।

<u>मुलभुत नीतिहरु तथा कार्यक्रमः</u>

१. स्थानिय तहको लागि संविधानले व्यवस्था गरेको मौलिक हक, कर्तव्य र अनुसुचि ८ को एकल अधिकार र अनुसुचि ९ को साझा अधिकार अनुरुप आवश्यक कानुन बनाउने कुरालाई प्राथामिकता दिइनेछ ।

२. दिगो विकासको लक्ष्य अनुरुप पूर्वीचौकी गाउँपालीकाको बिकास गरिनेछ ।
३. पूर्वीचौकी गाउँपालीकाले चुनावमा जनाएका प्रतिबद्धता अनुरुप कार्य अगाडी बढाउने नीति लिएको छ ।
४. योजना छनौट गर्दा बजेट दिग्दर्शन अनुरुप वस्ति स्तरमा स्थानिय बासीको सहभागी गराई प्रतक्षय रुपमा गरिबी घट्ने, रोजगार सिर्जना हुने, स्थानिय स्त्रोत साधानको अधिकतम प्रयोग हुने खालका योजना छनौट गर्ने निति लिईनेछ ।
५. पूर्वीचौकी गाउँपालिकामा रहेको बालविवाह, बहुविवाह, छुवाछुत प्रथा, र छाउपडी प्रथा जस्ता प्रथाको अन्त्य गर्ने निति लिइनेछ ।
६. महिला हिंसा, घरेलु हिंसा आदिको अन्त्य गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
७. पुर्वीचौकी गाउँपालीकामा गाउँपालिकाको अनुमति विना कसैलाई पनि घर बनाउन नदिने अनिवार्य गाउँपालिकाको अनुमति लिनुपर्ने तिनि अवलम्बन गरिनेछ ।
८. एकिकृत सम्पत्ति कर प्रणाली यथासिघ्र लागु गर्ने निति लिइनेछ ।
९. वातावरण मैत्री स्थानीय शासनको निति लिइनेछ ।
१०. विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि कानुन बनाइ कार्यन्वयन गर्ने निति लिइनेछ ।
११. बिकासको परिकल्पनाको आधारमा ५ वटा ज र एउटा प अर्थात जमिन, जल, जनताको श्रम, जडीबुटी र जनताको सकरात्मक सोच र पर्यटकिय बिकासको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१२. ३ PPP अर्थात Public Private Partnership नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१३. बालमैत्री स्थानिय शासन (Child Friendly Local Government) वातावरणमैत्री स्थानिय शासन (Environment Friendly Local Government) ले निर्धारण गरेका उद्देश्य हाशिल गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. पन्धौ योजनाले निर्दिस्ट गरेका लक्ष्य एवम् उद्देश्यहरु साथै दिगो विकासको रणनितिले अंगिकार गरेको लक्ष्य सूचक एवम् प्राथामिकताहरु ।
१५. नेपाल सरकार, अर्थमन्त्रालयको बजेट सिलिंग, राष्ट्रिय योजना आयोग, संघिय मामीला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, प्रचलित मार्गदर्शन एवन् निर्देशनहरु तथा सुझावहरु, प्रचलित कानुन संघिय मामीला तथा स्थानिय बिकाश मन्त्रालय र गाउँपालिकाको बिच सम्पन्न कार्य सम्पादन सम्झौताले परिलक्षित् गरेका सुचकहरु ।
१६. पूर्वीचौकी गाउँपालीकाका ग्रामीण सडकहरुलाइ आगामी दुई वर्षभित्र प्रत्येक वडामा पुर्याइ सबै वडाहरुलाई सडक सञ्जालबाट जोडीनेछ र निर्माण भएका सडकलाई दुई वर्ष भित्र संरचनाको काम, bio-engineering कार्यहरु नाली, जाली, वाल र ग्राब्लिंग गरिने निति लिई कार्यक्रम गरिने छ, बाकी रहेको एक वर्ष भित्र सकेजति सडक कालोपत्रे गरिनेछ ।
१७. आगामी ०७९ साल भित्र उज्यालो पूर्वीचौकी बनाउन सबै वडामा बिजुली बालिनेछ ।

१८. नेपालको संविधानलाई आत्मसात गर्दै महिला हिंसा, बाल हिंसा, छाउपडी प्रथा, बालबिवाह आदीको अन्त्य गरि न्यायीक समाज निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

१९. आगामी ०७९ साल भित्र भौतिक पुर्वाधार, निर्माण गरि राज्यको नियम अनुसार मापदण्ड पुर्याई पूर्वीचौकीलाई नगरपालिका बनाइने नीति लिइनेछ ।

२०. गैर सरकारी संस्था, अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, निजी क्षेत्रहरुले काम गर्दा कामको दोहोरोपन हुन नदिन जवाफ देहिता, पारदर्शीता, सहभागीता र उत्तरदायीत्व स्पस्ट हुनु पर्ने सो कार्यलाई नियमन गर्न सबै संघसंस्थालाई एकद्धार प्रणालीमा ल्याई कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि गाउँ कार्यपालिकाबाट कार्यक्रमको स्वीकृति हुनुपर्ने नीति लिईनेछ ।

आदरणीय सभासद ज्यू

अब म आ. व. २०७७।०७८ को लागि विनियोजित बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

संघिय सरकार बाट प्राप्त शसर्त अनुदान १९ करोड ७५ लाख , बित्तिय समानिकरण ९ करोड ९० लाख, राजश्व बाडफाट तर्फ बाट ७ करोड ६० लाख ७ हजार ७ सय २०, विशेष बजेट १ करोड ७० लाख यसै गरि प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बित्तिय समानिकरण ६९ लाख ४० हजार, विषेश अनुदान ५८ लाख, राजश्व बाडफाड १९ लाख ४५ हजार, समपुरक तर्फ १ करोड ५० लाख र गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्व आम्दानी अनुमानित ५० लाख रुपैया रहेको छ भने २०७६।०७७ बाट हाम्रो संचित खातामा जम्मा हुने अनुमानित रकम ८० लाख साथै सामाजिक सुरक्षा भत्ताको रकम अनुमानित ९ करोड ५ लाख २० हजार गरि जम्मा बजेट ५० करोड ५० लाख ९४ हजार ७ सय २० रुपैया रहेको छ ।

आदरणीय सभासद ज्यू तथा उपस्थित महानुभावहरु :

पुर्वीचौकी गाउपालिकाको मुलमन्त्रका रुपमा रहेका ५ वटा ज र १ वटा प (जप)

१. **पहिलो ज: जमीन;** हामी सँग भएका खाली जमीनको मुल्यांकन गरी बाटो बनाउन उपयुक्त ठाउमा बाटो, सडक बनाउन उपयुक्त ठाउमा सडक, उत्पादन हुने उपयुक्त ठाउमा उत्पादन, घर निर्माण गर्न उपयुक्त ठाउमा घर निर्माण तथा सरकारी भवन निर्माण गर्न उपयुक्त ठाउमा सरकारी भवन निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२. **अर्को ज : जल,** पुर्वीचौकीमा मुख्य जलको रुपमा रहेका गण्डीगाड, फुलौटीगाड, चिन्नेगाड, छोलेगाड र सानातिना प्रशस्त खोला नाला रहेका छन् जसलाई बहुउपयोगी प्रणाली अनुसार पिउने पानी, सिचाई, विधुत उत्पादन गरेर रोजगारी सिर्जना गर्ने नीति बनाइने छ ।

३. **तेस्रो ज : जडीबुटी,** पुर्वीचौकी गाउपालिका वरिपरि जंगलले ढाकिएको क्षेत्र धेरै भएको हुनाले व्यक्तिगत, सामुदायिक र कबुलियती वन आदिमा जडीबुटी खेती गर्ने जस्तै; टिमुर, कुरिलो, गुर्जो, बोजो, घ्यूकुमारी,

असुरो, तिते, सिस्नो, सुनभाउरी, धुवीजडा, पाँचऔले, हरियो चियापत्ति, ओखर तथा अमला आदिको खेती गर्ने प्रणालीको विकास गर्ने निती निर्माण गरिने छ ।

४. **चौथौ ज : जनश्रम,** श्रमबाटै सौन्दर्य प्राप्त हुन्छ भन्ने सोचका साथ जबसम्म हामी श्रम गर्दनौ तबसम्म हाम्रो आर्थिक उन्नति तथा प्रगति हुदैन भन्ने आधारमा **गरौ हामी श्रम, नपरौ गरीबीको भ्रम** भन्ने मुलमन्त्रको आधारमा सहकारी र सामुहिकताको आधारमा श्रम गरी उत्पादनमा वृद्धि गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ।

५. **पाँचौ ज : जनताको सकारात्मक सोच,** हामीले जबसम्म सकारात्मक सोच, विचारका साथ जीवनका हरेक पाटोलाई विश्लेषण गर्न सक्दैनौ तबसम्म हाम्रो उन्नति, प्रगति र समुन्नति हुन सक्दैन र हाम्रो समाजले फडको मार्न पनि सक्दैन त्यसकारण नकारात्मक सोच जस्तै, महिला हिंसा, वालविवाह, धामी झाक्री प्रतिको विश्वास, बोक्सी प्रथा, सासुवुहारी बिच विभेद, दाइजो प्रथा तथा जातजाती बिच विभेदको अन्त्य गरी वैज्ञानिक समाज निर्माण गर्नका लागि निती अवलम्बन गरिने छ ।

६. **एउटा प पर्यटन :** पर्यटनका दृष्टिकोणले पुर्वीचौकी गाउपालिका सम्भावना बोकेको क्षेत्र हो । पुर्वीचौकी गाउपालकिामा हाम्रो भु-स्वर्गको रुपमा पहिचान बनाएको स्वर्गीय अनुभुति दिने खप्तडको प्रवेश द्धार रहेको छ । अमर सिह थापाले स्थापना गरेको अखण्ड दिप प्रज्वलित हुने मालिका मन्दिर रहेको छ, सवै ठाउको दृष्य अवलोकन गर्न सकिने रानढुग्गा क्षेत्र र सयौ संख्यामा बनिबनाउ विभिन्न आकृतिका मुर्तिहरु, कुडिगडा ताल, त्रिवेणीधाम, बगलेकक्षेत्र रहेका छन भने हाम्रो संस्कृति, कला, भाषामा जस्तै भुवा नाच, पञ्चेबाजा, हुडके नाच, ओल्के पर्व, चाचरी गीत, सनाई, झयाली, दमाहा, होली, पुतला, न्याउले, देउणागित, भारीखेल, लगायत संस्कृति संरक्षण गरिने नीती अवलम्बन गरिने छ ।

आदरणीय सभासद ज्यू

अव म विषयगत क्षेत्रहरुको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

<u>आर्थिक विकास तर्फ :</u>

७. प्रत्येक वडामा कृषकले उत्पादन गरेको खाद्यवस्तु तथा तरकारीहरु बजारमा ल्याउने व्यवस्था गा.पा ले गर्ने र यसका लागि कृर्षि एम्बुलेन्स खरिद गरिने छ । जसका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकार सँग सहयोगका लागि पहल गरिने छ ।

८. कृर्षि उत्पादनमा वृद्धि गर्न व्यवसायिक रुपमा तरकारी खेति, मासु, माछा, फलफुल, दुग्ध व्यवसाय गर्नेलाई कार्यक्रम पेश गरेको तथा अनुगमन र मुल्याकनको आधारमा २५ देखि ५० प्रतिशत सम्म अनुदानको व्यवस्था गरिने छ । जसका लागि रु २० लाख रकम विनियोजित गरेको छ ।

९. पुर्वीचौकीका सवै वडालाई उत्पादन हुने खाद्यवस्तु तथा तरकारीको अवस्था हेरी Pocket Zone को रुपमा निर्धारण गर्ने निती अवलम्बन गर्ने ।

१०. कृषि क्षेत्रमा उत्पादन वृद्धि गर्न कृषि सम्बन्धी शिक्षा, तालिम प्राप्त JTA agriculture and JTA Veterinary लाई निश्चित अवधिका लागि स्वयसेवकका रुपमा परिचालन गरि कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्ने निति अवलम्बन गरिने छ ।

११. कृषि सँग सम्बन्धित उद्योग, व्यवसाय सञ्चालन गर्न साना उद्योगी, व्यवसायीहरुलाई व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि कृषि कोष स्थापना गरिने छ भने सो अनुरुपको व्यवसाय सञ्चालन गर्न चाहने कृषकलाई कुल लगानीको ५० प्रतिशत कृषि कोषबाट ऋण उपलब्ध गराइने छ । (कृषि सँग सम्बन्धित उद्योग भन्नाले भटमासको तेल उत्पादन गर्ने उद्योग, स्वयाबिन, आलु चिप्स, अचार, सिस्नोको पाउडर, अदुवा, वेसार, लसुन र धनियाको मसला, अर्गानिक दाल, चामल, पिठो, बासमति तथा गुर्जो आदि उत्पादन गर्ने उद्योग)

१२. व्यावसायिक रुपमा बाख्रापालन, कुखुरापालन तथा कृषि उत्पादन बाट वार्षिक ५ लाख भन्दा माथि आम्दानी गर्ने कृषकहरुलाई उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार तथा प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने तथा कृषि सँग सम्बन्धित अन्य निकायहरुमा अनुदान कार्यक्रमका लागि सिफारिस गर्ने कार्यक्रम गरिने छ ।

१३. कृषिका भौतिक संरचना निर्माण गर्दा कृषक समुह वा व्यक्तिलाई कबुलियतीनामा लिएर मात्र योजना निर्माणका लागि स्वीकृती दिने निती अवलम्बन गर्ने ।

१४. पुर्वीचौकी गाउपालिकाको श्रोतका रुपमा रहेका गण्डीगाड, फुलौटीगाड, छोलेगाड तथा चिन्नीगाडमा उपलब्ध वालुवा, गिट्टी, ढुङ्गा उत्खनन गरी आयस्रोतमा वृद्धि गर्ने नितीलाई अवलम्बन गर्ने ।

१५. गाउपालिका स्तरमा सञ्चालित सवै पसल तथा होटल व्यवसायहरुलाई अनिवार्य रुपमा गाउपालिकामा दर्ता गर्न निती अवलम्बन गर्ने र सवैबाट व्यवसाय करलाई प्रवर्द्धन गरिने छ।

१६. गाउपालिका स्तरमा भएका दक्ष जनशक्तिहरु (सिकर्मी, डकर्मी आदि) को पहिचान गरी उनीहरुलाई वर्गीकरणका आधारमा प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने निती अवलम्बन गर्ने ।

१७. गाउपालिका स्तरमा भएका कच्चा पदार्थका रुपमा रहेका बास, निगालो, मुथो आदिबाट बन्ने डोका, डाला, फिनो तथा आधुनिक मुडा, रयागको व्यवसाय गरी वार्षिक ५० हजार सम्मको आम्दानी गर्ने व्यवसायहरुलाई प्रशंसा पत्र सहित रु ५ हजार, १ लाख सम्मको आम्दानी गर्ने व्यवसायहरुलाई प्रशंसा पत्र सहित रु १० हजार, १ लाख भन्दा माथि सम्मको आम्दानी गर्ने व्यवसायहरुलाई प्रशंसा पत्र सहित रु १५ हजार सम्मको पुरस्कार दिने निती अवलम्बन गर्ने । जसका लागि रु २ लाख १० हजार रकम विनियोजन गरेको छ ।

१८. House wiring, Plumbing, Mobile repairing, सिकर्मी, डकर्मी तथा अन्य व्यवसाय गरि आय आर्जन गर्ने तथा स्वरोजगार बनेका वा भएका व्यक्तिहरुलाई श्रम नै सौन्दर्य हो भन्ने कुरालाई आत्मसाथ गर्दै पुरस्कार तथा प्रशंसा पत्रबाट सम्मान गरिने निती अवलम्बन गर्ने ।

१९. सीपमुलक तालिम लिई स्वरोजगार बन्न चाहाने युवाहरुका लागि विभिन्न खालका तालिमको आयोजना गर्ने र तालिम आयोजनाका लागि घरेलु तथा साना उद्योग र अन्य संघ संस्थाहरुसँग साझेदारी गर्ने यदि त्यस्ता सीपमुलक तालिम लिएका व्यक्तिहरुले सीप प्रयोग गरी स्वरोजगार भएको नदेखिएमा गा.पा

बाट प्रदान गर्ने सेवा सुविधाबाट बञ्चित गराइने निती अवलम्बन गर्ने । जसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२०. यस गाउपालिकामा उत्पादिन विभिन्न खाद्य तथा तरकारी व्यवस्थापन गर्नका लागि शित भण्डारको व्यवस्थापन गर्न संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको संयुक्त साझेदारीमा सञ्चालन गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२१. सानो लागत भएका तर काम गरी स्वरोजगार बन्न चाहने कृषकहरुका लागि अध्यक्ष कृषि कर्जा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

२२. कालिचपालन व्यवसाय सञ्चालन गर्ने कृषकहरुलाई अनुदान कार्यक्रमका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग पहल गरी सिफारिस गरिने निति निर्माण गरिने छ ।

२३. सबै आयोजनालाई कृषि सँग जोडिएर लैजान निती बनाइने छ ।

२४. स्थानीय उत्पादनलाई बजारीकरण गर्नका लागि प्रत्येक वडामा महिनाको एक पटक हाटबजारको आयोजना गरिने निती अवलम्बन गरिने छ ।

२५. विभिन्न कृषि उत्पादनका लागि गाउपालिका स्तरमा विउ नर्सरीको स्थापना गर्ने निति बनाइने छ ।

२६. सामुहिक खेती तथा सहकारी खेतीको माध्यमबाट कृषि उत्पादनमा वृद्धि ल्याउने निती लिइने छ ।

२७. प्रत्येक वडामा संकलन केन्द्रहरु स्थापना गर्ने र प्रत्येक संकलन केन्द्रमा २ जनाका दर संकलन कर्ता भर्ना गर्ने र भर्ना भएका संकलन कर्तालाई संकलन सामाग्रीको मुनाफाबाट पारिश्रमिकको व्यवस्थापन गरिने निती अवलम्बन गरिने छ ।

२८. प्रत्येक वडामा व्यावसायिक कृषिका लागि कृषक पाठशाला सञ्चालन गरिने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु २ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२९. पुर्वीचौकी गाउपालिकालाई मासुमा आत्मनिर्भर बनाउने निती अवलम्बन गरिने छ।

३०. गाउपालिका स्तरमा भएका सामुदायिक तथा कबुलियती वनलाई आय आर्जनका लागि जडीबुटी खेती गर्न प्रेरित गर्ने र प्रस्ताव पेश गरे अनुसार आवश्यक प्राविधिक ज्ञान, विउ, मल तथा सिचाइको व्यवस्थापनका लागि अनुदान दिने निती अवलम्बन गरिने छ ।

३१. आयआर्जन कमजोर भएका दलित, एकल महिला तथा दिर्घरोगीहरुको गाउपालिकाले निशुल्क स्वास्थ्य विमा गरिदिने व्यवस्थाको निती अवलम्बन गरिने छ ।

३२. भारत तथा तेस्रो मुलकबाट आएका, रोजगारी गुमाएका युवाहरुको सीप पहिचान गरी सीप अनुसारको काममा सहभागी गराउने र सीप नभएका व्यक्तिहरुलाई सीपमुलुक तालिमको आयोजना गरिने छ । साथै उद्यमशीलता विकास गराउन विउँ पुजी उपलब्ध गराउने गरी आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।

३३. खाली बोतल, सिसी, फलामका टुक्राहरु, विग्रेका सोलार प्यानल, ब्याट्री, खेर गएका कपडा जस्ता चिजहरुको यहि आ.वमा खरिद ऐन र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को नियम अनुसार टेण्डर प्रक्रियाबाट बोलपत्र आहान्वन गरी ठेक्का प्रक्रिया सञ्चालनमा ल्याउने निति अवलम्बन गरिने छ ।

३४. सडकको दाया बाया, सामुदायिक र कबुलियती वनबाट ढुङ्गा, वालुवा, गिट्टी उत्खनन गरी व्यक्तिगत प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्ने कार्य भईरहेको कुरा सर्वविदतै छ, अवका दिनमा यस्ता कार्यहरु गर्नेलाई प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही गरिने निती बनाइने छ ।

३५. गाउपालिकाको आय स्रोत वृद्धि गर्न यदि कुनै व्यक्ति वा संस्थालाई निर्माणका काम गर्ने अवस्था सिर्जना भएमा, आवश्यक पर्ने निर्माण सामग्रीहरु कुन स्थानबाट उत्खनन गरिने हो सो स्थान खुलाई गा.पामा आवश्यक कागजात सहित निवेदन पेश गर्ने र सो निवेदन उपर आवश्यक छानविन पश्चात गा.पाले सोको अध्ययन गरी वडा कार्यालयको सिफारिसि अनुसार उपयुक्त भएमा २१ दिन भित्र अनुमति प्रदान गर्ने र उक्त कार्य अथवा सुविधा प्राप्त गरे बाफत लिइने रोयल्टीमा सम्बन्धित व्यक्ति तथा उपभोक्तालाई ३० प्रतिशत तथा गा.पालाई ७० प्रतिशत बराबरको रकम राजश्वमा दाखिला गर्नु पर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।

३६. नेपाल सरकारको नीती अनुसार आवास कार्यक्रममा फुसको छाना हटाई जस्तापाता प्रदान गर्ने कार्यक्रमका लागि संघीय सरकार सँग २०० घरधुरीका लागि जस्तापाता माग गरिने छ ।

३७. नेपाल सरकारबाट प्राप्त गरीवी निवारणका लागि प्राप्त अनुदान रकम हालसम्म नियमित रुपमा सञ्चालन हुन नसकेको हुदा सो रकमलाई एकीकृत गरी रोजगारी सिर्जनाका माध्यमबाट कोषको परिचालन गर्ने नीती अवलम्बन गरिने छ ।

३८. गाउपालिकाको धार्मिक, पर्यटकिय, पुर्वाधार, जलस्रोत आदिको DPR तयार गरी कार्यक्रम लागु गरिने छ ।

३९. गाउपालिकाको १ करोड २० लाख बराबरको Matching Fund स्थापना गरिने छ ।

४०. गाउँ क्षेत्रमा गुणस्तरीय उत्पादन सामग्रीहरू र कृषिको यान्त्रिकीकरणका लागि कृषकमैत्री औजार, उन्नत प्रविधि एवं सुलभ कृषि कर्जाको लागि वित्तीय संस्था संग पहल गरिने छ ।

४१. सिंचाईको व्यवस्थापनका लागि प्लाष्टिक पोखरी, आकासे पानी संकलनको लागि रिचार्ज पोखरीको विस्तार गरिनेछ । यसका लागि संघ संस्था र नेपाल सरकार संग पहल गरिने छ । यसका लागि रु ७ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४२. कृषि पेसालाई मर्यादित बनाउन हरेक वर्ष गाउँ स्तरमा उत्कृष्ट अध्यक्ष कृषक पुरस्कारबाट ७ जना कृषकलाई सम्मान गरिने छ । उक्त पुरस्कार गाउँपालिका स्थापना दिवसका वा गाउसभा दिन वितरण गरिने छ । यसका लागि रु ७० हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४३. गुणस्तरीय पशुआहाराको उपलब्धता बढाउन चरन विकास, डालेघाँस, भुईघाँस उत्पादन, बिउ वृद्धि, दाना, औषधी र घाँस सम्मिश्रण, मिनरल ब्लक आदि उत्पादन र प्रयोगका साथै कृषि जन्य पदार्थहरूको सदुपयोगलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । **एक वडा एक घाँसेवाली स्रोत केन्द्र** स्थापनालाई अनिवार्य गरिनेछ । यसका लागि वन, संरक्षण भू तथा कृषि विकास कार्यालयहरूसँगको समन्वयमा सामुदायिक वन, कबुलियती वन तथा कृषि फार्महरुमा घाँसेबाली प्रवद्र्धनका लागि पहल गरिनेछ।

४४. कृषि क्षेत्रमा कृषकलाई मल, बिउ, प्रविधि वितरण गर्ने, अवलोकन भ्रमण तालिम, कृषि अनुदानको व्यवस्था आदी कार्यक्रम गरिने छ । यसका लागि रु ५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

४५. कृषिमा बिषादी युक्त उत्पादनलाई निरुत्साहित गर्दै organic व्यावसायिक कृषि प्रबद्धमा जोड दिइनेछ

४६. कृषि संकलन केन्द्र निर्माण गरि उत्पादित कृषि सामग्री कृषि संकलन केन्द्रमा ल्याइ हाटबजारको माध्यामबाट कृषि सेवा अगाडी बढाइने छ ।

४७. पूर्वीचौकी गाउँपालिकाका मठ, मन्दिर, कला, संस्कृति, परम्परा, ऐतिहासिकता बोकेका सम्पदाको सुची भित्र रहेका ठाउँको पहिचान गरि संरक्षण र सम्बर्द्धन गरि बिकासको नीति ल्याई पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा पर्यटकीय विकास गरिनेछ । पूर्वीचौकी गाउँपालीकाको वडा नं. २ बगलेकमा होमस्टे संचालन भइरहेको छ । यसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४८. घरेलु उद्योग, लघुउद्योग जस्तैः कपडा बुन्ने, मसला जन्य उद्योग, पाउरोटी उद्योग, स्थानीय स्रोतमा आधारीत अल्लो, लोक्ता, नेपाली कागज बनाउन प्रयोग गरिने वणु, बास, निगाला बाट दराज, र्‍याक ह्याट क्याप, आदि बनाउन उद्योग स्थापना गर्न गाउँपालिकाले अनुदानका कार्यक्रम संचालन गर्ने छ । यसका लागि विभिन्न संघसंस्था हरुको सहयोगमा अगाडी बढाइने छ ।

<u>प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ :</u>

४९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगत कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनामा वेरोजगार व्यवस्थापन सुचना प्रणाली EMIS मा सुचीकृत भएका ४२२ जना व्यक्तिहरुलाई १०० दिनको रोजगारी प्रदान गरिने छ ।

५०. ३९७३ जना लगायत अन्य वेरोजगार व्यक्तिहरुलाई EMIS मा सुचीकृत गर्नु पर्ने जसका लागि सातै वटा वडामा रहेका वडा सचिव अथवा स्वयसेवकलाई वेरोजगार फारामको बारेमा तालिमको आयोजना गर्नु पर्ने छ । जसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

५१. संघ तथा प्रदेशले ल्याएको रोजगारमुलुक कार्यमा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिने छ ।

५२. आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र निजी सहकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्र सँग समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ ।

५३. रोजगार सेवा केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

५४. पालिका स्तरिय विकास निर्माणका योजनाहरुमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचीकृत वेरोजगारहरुलाई कम्तीमा पनि ५० प्रतिशत आयोजनामा परिचालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था अनिवार्य गरिनेछ

५५. आफ्रो माटो चिनौ, आफ्रै गाउँ बनाऔ स्वालम्बन अभियान सञ्चालन गरी युवाहरुलाई रोजगारीका अवसर पहिचान गर्न सहजीकरण गरिनेछ ।

५६. युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना तथा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना सञ्चालनलाई थप शसक्त रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

<u>सामाजिक विकास तर्फ :</u>

१. पुर्वीचौकी गाउपालिकाको शिक्षा नीतीलाई वलियो बनाउन योग्य र दक्ष, स्नातक र स्नात्तोकोत्तर गरेको जनशक्तिलाई परिचालन गर्ने निति लिइने छ । यसका लागि रु २ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

२. विद्यालयका विद्यार्थीलाई Dropout बाट रोक्ने र स्कुल शत प्रतिशत भर्ना हुने निति अवलम्बन गर्ने र १८ वर्ष भन्दा मुनीका वालवालिकाहरुलाई भारत पठाउने अभिभावकहरुको गाउपालिकाबाट पाउने सेवा सुविधा रोक्ने नीती लिइने छ ।
३. सिकाईको उपलब्धी प्रत्येक वर्ष वृद्धि गर्न विद्यालयलाई विषेश पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने नीती लिइने छ । यसका लागि रु १ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
४. हाल कोरोना भाइरस कोभिड १९ का कारणले बहुसंख्यक मानिसको रोजगार गुम्ने खतरा देखिएको छ त्यसकारण उपभोक्ता मार्फत हुने निर्माण आयोजनामा ५० हजारको हकमा ५ हजार, १ लाखको हकमा १० हजार, २ लाखको हकमा १२ हजार, ३ लाखको हकमा १५ हजार, ४ लाखको हकमा २० हजार, ५ लाखको हकमा २५ हजार, ६ लाखको हकमा ३० हजार, ७ लाख देखि १५ लाख सम्मको हकमा ४० हजार, १६ लाख देखि ३० लाख सम्मको हकमा ५० हजार, ३१ लाख देखि ५० लाख सम्मको हकमा ६५ हजार, ५० लाख देखि १ करोड सम्मको हकमा ८० हजार सम्म उपभोक्ता समितीको खर्च निर्धारण गर्ने तथा बाँकी हुन आउने रकम बराबरको काम सम्पुर्ण समुदायका व्यक्तिहरुले बराबार दिन काम गरी बराबर पैसा भुक्तानी गर्ने नीती अवलम्बन गरिने छ ।
५. यस गाउपालिका अन्तरगत भएका ६० वर्ष भन्दा माथिका दिर्घरोगीलाई निशुल्क औषधी तथा बिमा गर्ने निति अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।
६. पुर्वीचौकी वृहत खानेपानी आयोजना अन्तरगत सुडीभकार, जाजरकोट खानेपानी योजना अन्तरगत गापाको नारा **एक घर एकधारा, पानी नै जमीनको साहारा** अनुसार संघीय सरकारबाट योजनाको लागत, डिजाइन इष्मेट भएकोले यथासिघ्र खानेपानी निर्माण गर्नका लागि संघीय सरकार सँग पहल गरिने छ ।आ.व २०७७।०७८ अनुसार संघीय सरकारबाट गा.पालाई प्राप्त हुने रकम अनुसार चौखुट्टे खानेपानी ६० लाख, शाजेन्द्रश्वर खानेपानीमा ५० लाख तथा सरस्वती मावि छात्रावास ७९ लाखलाई प्रभावकारी रुपमा निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
७. युवाहरुको शारीरिक, मानसिक तथा भौतिक विकास लागि विभिन्न खेलकुद आयोजना गरिने छ । जस अन्तरगत अध्यक्ष कप, राष्ट्रपति रनिङ्ग सिल्ड तथा वडा अध्यक्षकप आदि । यसका लागि रु १२ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
८. पुर्वीचौकी गापा अन्तरगतको सामुदायिक सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाको रुपमा सानागाउ स्वास्थ्य चौकीलाई तोकी सेवा प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
९. पुर्वीचौकी गापा अन्तरगत सानागाउ स्वास्थ्य चौकीलाई विषेशज्ञ सहितको स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि १ जना MBBS डाक्टरको व्यवस्था गरिने छ । डाक्टरको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य उपकरण खरिदका लागि रु ३० लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।
१०. Corona Virus Covid-19 बाट प्रभावित भएका वेरोजगारी व्यक्तिहरु, विभिन्न किसिमका हिसा पीडित व्यक्तिहरु, मानसिक समस्या भएका व्यक्तिहरुलाई मनोरन्जन तथा मनो परापर्श प्रदान गर्नका लागि योग तथा मनो मरापर्श कर्ता भर्ना गर्ने निति अवलम्बन गरिने छ ।

११. छुवाछुत मुक्त गाउपालिका घोषणा गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु १ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१२. छाउपडी प्रथाको अन्त्य गरी समतामुलुक समाज निर्माण गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।

१३. वर्षको १२ दिन अर्थात १ महिनाको १ पटक आफ्नो समुदायमा सञ्चालन भएका सामुदायिक आयोजनाहरुमा तथा अन्य कार्यमा अनिवार्य श्रमदान प्रदान गर्ने निति बनाइने छ ।

१४. पुर्वीचौकी गाउपालिका अन्गरगत क्यान्सर पीडित व्यक्तिहरुलाई उपचार तथा राहत वितरणका लागि गापा क्यान्सर कोष स्थापना गरिने निती बनाइने छ ।

१५. महिला स्वास्थ्य स्वयसेविकाको मनोबल बढाउनका लागि उपाध्यक्ष सँग महिला स्वास्थ्य स्वयसेविका कार्यक्रम सञ्चालन गरी प्रोत्साहन स्वरुप वार्षिक एकमुष्ट ३ हजारका दरले प्रदान गर्ने नीती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१६. सबै समुदायले–एकअर्काका धार्मिक र सांस्कृतिक सम्पदाहरूप्रति सम्मान दर्शाउने र आफ्नो धार्मिक, सांस्कृतिक सम्पदाको आफैँ संरक्षण र प्रवर्द्धन गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

१७. बालमैत्री स्थानीय शासन रणनीति २०६८ ले बालमैत्री स्थानीय शासनका लागि तोकेको ३९ वटा सूचकहरुलाई न्यूनतम सूचक मानि सो सूचकहरु पूरा गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिने छ । यसका लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ।

१८. चार वर्ष उमेर समूहका सबै बालबालिकालाई प्रारम्भिक बालशिक्षाको अवसर प्रदान गर्न विद्यालय संरचनाभित्रै प्रारम्भिक बालशिक्षा सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ।

१९. गाउँ क्षेत्र भित्र संचालन हुने कार्य तथा कृयाकलापहरुमा बालश्रमिकको प्रयोग र परिचालनलाई निषेध गरिने नीति लाई निरन्तरता दिईने छ । गाउँपालिका भित्र रहेका वडाहरुलाई बालश्रम मुक्त घोषणा गर्ने अभियानलाई तिव्रता दिईने छ ।

२०. गाउँलाई महिला हिसामुक्त गाउँपालिका बनाउनको लागि आवश्यक पहल कदमीको शुरुवात गरिने छ ।

२१. बालविवाह तथा बहुविवाहलाई पूर्ण रुपमा अन्त्य गरिनेछ ।

२२. महिला सशक्तिकरण र आयआर्जन कार्यक्रमहरुलाई अगाडी बडाईनेछ । यसका लागि रु १७ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२३. गाउँमा स्वास्थ्य केन्द्रको व्यवस्थापन, स्वास्थ्य चौकीहरुको संचालन, क्षमता विकास तथा महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुको क्षमता विकास गरिने छ ।

२४. शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अघि बढाई विद्यालयहरूमा शिक्षकहरूको समतामूलक वितरण सुनिश्चित गरिनेछ ।

२५. प्रत्येक विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि अलग शौचालयको व्यवस्था गरिनेछ ।

२६. विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा विद्यार्थीको सिकाइ सुनिश्चितताका लागि मातृभाषा, राष्ट्रिय भाषा र अन्तर्राष्ट्रिय भाषालाई शिक्षण सिकाइको माध्यमका रुपमा अपनाई शिक्षामा बहुभाषिक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२७. विद्यार्थीको सिकाइ अभिवृद्धिका लागि निरन्तर मूल्याङ्कन मार्फत जेहेन्दार तथा असाहाय विद्यार्थीलाई छात्रवृति प्रदान गरिने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु २ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२८. गाउँक्षेत्रका युवा वर्गमा लागू पदार्थ दुव्यसन प्रति सजगता तथा रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागि जनचेतना मूलक बिशेष कार्यक्रमहरु संचलान गरिने छ । यसका लागि रु १ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

२९. लैङ्गिक अल्पसंख्यकहरुलाई आत्म सम्मानपूर्वक जीवन यापन गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

३०. गाउँपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरुमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्दै विद्यालयका लागि सुरक्षित भवन, शैक्षिक सामग्री, प्रयोगशाला, खानेपानी, छात्रछात्राका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय, खेलकुदको व्यवस्था, सरसफाइ आदिको प्रबन्ध गरिनेछ ।

३१. नवजात शिशु मृत्युदर, बाल मृत्युदर र मातृ मृत्युदर घटाउनको लागि स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, बाल तथा शिशु स्वास्थ्य सेवाहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

३२. कलाकार, खेलाडी, स्रष्टा, संस्कृतिकर्मी, मिडियाकर्मी र सबै क्षेत्रका अगुवा र समाजसेवीहरुलाई सम्मानका साथ सामाजिक अभियानमा उत्प्रेरित गरिनेछ । राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय रुपमा पूर्वीचौकी गाउँपालिकालाई चिनाउन उचित नीति लिईनेछ । यसका लागि रु ७ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

३३. जेष्ठ नागरिक, एकल र विधवा महिला, अशक्त अपाङ्ग र बालवालिकालाई नेपाल सरकारवाट प्रदान गरिदै आएको सुरक्षा भत्ता समयमै सुलभ तरिकावाट उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

३४. जेष्ठ नागरिकहरुको ज्ञान अनुभवलाई उपयोग गरिने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ शिक्षा सम्बन्धि रहेको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य मान्यता लाई आत्मसबल गरिनेछ ।

३५. आधारभूत शिक्षालाई अनिवार्य एबम् नि:शुल्क बनाइनेछ ।

३६. अपांगता भएका र आर्थिक दृष्टिले कमजोर प्रत्येक व्यक्तिलाई माध्यामिक तह सम्मको शिक्षा नि: शुल्क दिईनेछ ।

३७. बातावरण मैत्री , बालमैत्री एवम् अपांगमैत्री भौतिक संचरना निर्माणमा बिशेष जोड दिईनेछ।

३८. स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउने निती लिइने छ । यसका लागि रु ३० लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

३९. सामुदायिक बिद्यालयमा पनि अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षण, सिकाई क्रियाकलाप संचालन गर्ने बातावरण सृजना गरिने छ । यसका लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४०. शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संकृति प्रबर्द्धन, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (महिला, बालबालिका, जेष्ठ, नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, आदिबासी जनजाति) जस्ता क्षेत्र समाबेश गरिनेछ ।

४१. अम्रिसो, टिम्मुर तथा अन्य जडिबुटी खेती गर्ने निति अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४२. दलितहरुको आर्थिक तथा सामाजिक विकास गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु १३ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४३. न्यायिक क्षेत्रलाई स्वच्छ र सवैलाई न्याय पुग्ने निति अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु १० लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४४. सबै वडाका जनता माज आयुर्वेद सेवा पुगाउने निति लिइने छ । यसका लागि रु १० लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४५. सबै वडाका किसान माज पशुसेवा पुगाउने निति लिइने छ । यसका लागि रु १२ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४६. HIV/AIDS बाट संक्रमित भएका व्यक्तिहरुको आयआर्जनका क्रियाकलाप संचालन गर्ने नीति लिइने छ । यसका लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

४७. गाउपालिका स्तरका जेहेन्दार तथा गरीब विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृद्धि प्रदान गर्न अक्षयकोषको स्थापना गरिने छ । यसका लागि रु १० लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

<u>पुर्वाधार विकास तर्फ :</u>

४८. पुर्वीचौकी गाउपालिका अन्तरगतका सम्पुर्ण निर्माण गर्ने सडकमा गाउपालिकाको मसिनलाई पहिलो प्राथमितामा राखी प्रयोग गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।

४९. जनताको सुरक्षालाई ध्यानमा राखी बगलेक र पोखरीमा अस्थाई प्रहरी पोष्ट स्थापना गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि संघ तथा प्रदेशमा पहल गरिने छ ।

५०. स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी पुर्वीचौकी गाउपालिका वडा नं ७ मा ढल निकासका लागि आवश्यक पहल गरिने निती अवलम्बन गरिने छ ।

५१. उज्यालो पुर्वीचौकी बनाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई २०७९ साल सम्ममा सबै वडाका सम्पुर्ण घरधुरीमा बत्ती बालि सक्ने निती बनाइने छ । यसका लागि रु १५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

५२. यस गाउपालिकामा रहेका सम्पूर्ण ग्रामीण सडकलाई सदावार चल्ने बनाउनका लागि लाई संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी स्तरोन्नती गर्ने नीति लिइने छ।

५३. सानागाउ, सिमलडाडा, गाँजरी, पोखरी, बगडा, गजडा, दुलवस्ता, सुक्लिमाटी, चौखुट्टे काडामाण्डौ हुदै चिन्नेकोट सडक निर्माण तथा स्तरोन्तरी गर्न संघीय सरकारसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने र गाउपालिका बाट Details Project Report तयार गरिने निती अवलम्बन गरिने छ ।

५४. साझघाट, गैरागाउ, विष्ठगाउ, कुडासैन, झिग्राना सडक निर्माण गर्न गाउपालिका, प्रदेश तथा संघीय सरकार संयुक्त रुपमा सहकारी गरी निर्माण गरिने निती बनाइने छ । यसका गाउपालिकाको तर्फबाट रु १४ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

५५. जौमला गजडा बगडा पोखरी सडक, सिमलडाडा बासकोट सडक, चिनेकोट काडमाण्डौ सडक, चिलखर्क विकेवन गाँजरी सडक निर्माण तथा स्तरोन्तरी गरिने निती बनाइने छ । यसका गाउपालिकाको तर्फबाट रु २८ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

५६. शान्तिनगर बगलेक सडक स्तरोन्तरी गर्ने यसका लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिने निति लिइने छ ।

५७. गाउपालिका स्तरमा खेलमैदान निर्माणका लागि संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकार सग माग गरी यथासिघ्र काम अगाडी बढाइने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु २ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

५८. पुर्वीचौकी गाउपालिकामा भुमि बैकको स्थापना गरिने निती बनाइने छ ।

५९. गाउँपालिकाका क्षेत्रमा सञ्चालन गरिने पुर्वाधार वा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कुनै पनि कार्यक्रम वा परियेजना तर्जुमा, कार्यान्वयन अनुगमन सञ्चालन व्यवस्थापन चरणहरुमा सामाजिक तथा वातावरणीय सन्तुलन, प्रकोप व्यवस्थापन पक्ष समेतलाइ ध्यानमा राखि आयोजनाहरुको निर्माण गर्ने निती अवलम्वन गरिनेछ।

६०. गाउँपालिकाको समग्र विकास निर्माणमा सार्वजनिक र निति साझेदारीको अवधारणा अवलम्वन गरिनेछ

६१. गाउँपालिकाद्धारा पूर्वाधार विकास गरिएका योजनाहरुको दिगो विकासका लागि मर्मत सम्भार वा सेवा शुल्क तोकी मर्मत कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ ।

६२. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पर्याप्त खानेपानीको व्यवस्थाको लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि खानेपानीका आयोजनाहरुलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ ।

६३. पूर्वीचौकी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका मुख्य सडक चक्रपथको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि सडक निर्माणको कार्यलाइ तिब्रताका साथ अघि बढाइनेछ ।

६४. पूर्वीचौकी गाउँपालिकाका ७ वडामै वडास्तरीय खेलमैदान बनाउने निति लिइने छ।

६५. यस पुर्वीचौकी गाउपालिकाको मुख्य सडक तथा शाखा सडकहरुको लागत कट्टा गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

<u>वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तर्फ :</u>

६६. जोखिममा रहेका गाउपालिकावासीहरुको सुरक्षा तथा संरक्षण गर्नका लागि गा.पा स्तरमा रहेको विपद व्यवस्थापन कोषलाई निरन्तरता दिइ सो कोष संचालनका लागि रु ५० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

६७. पुर्वीचौकी गाउपालिका अन्तरगत रहेको सडकलाई हरियाली बनाउने निती अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

६८. सरसफाई अन्तरगत वातावरण मैत्री विकास प्रवर्द्धन गर्न प्रत्येक घरमा भाडा माझने च्याङ्ग, फोहर फाल्ने डस्वीन (नसडने वस्तु र सडने वस्तु) अनिवार्य रुपमा प्रयोग गर्न लगाउने निती अवलम्बन गरिने छ ।

६९. स्वच्छ तथा हराभरा पूर्वीचौकी गाउँपालिका बनाउन सडकको दायाँ बायाँ वृक्षारोपण कार्यक्रम तथा पार्क, उद्यान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभावका कारण पानीको स्रोतमा आएको कमी र जमिन मुनिको पानिको सतह घटेको कुरालाई ध्यानमा राख्दै एक वडा एक पोखरीको

कार्यक्रमलाइ निरन्तरता दिदै भएका पोखरी, ईनार, कुवा, धारा, आदिको संरक्षणमा विशेष जोड दिईने छ ।

७०. सार्वजनिक स्थलहरुमा फोहोरमैला फ्याक्ने, सूर्तीजन्य पदार्थको प्रयोग गर्ने, भित्तेलेखन गर्ने र मापदण्ड विपरितका प्लास्टिक झोला वा वातावरणमा प्रतिकुल असर पार्ने सामाग्रीको प्रयोगलाई पूर्णतः निषेध गरिनेछ ।

७१. पूर्वीचौकी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको वनक्षेत्रलाई संरक्षण, सम्वर्द्धन र वनको दिगो व्यवस्थापनको उपभोग लागि समुदायमा आधारीत वन व्यवस्थापनलाई प्रबर्द्धन गरिनेछ ।

<u>सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फ :</u>

७२. सेवा प्रवाहको क्षेत्रमा सेवालाई सवैजन्तालाई सर्वसुलभ हुनेगरी सेवा प्रवाह गर्ने निती अवलम्बन गर्ने ।

७३. अपाङ्गको स्तर वृद्धि तथा सिविर संचालन गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि रु ५ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

७४. गाउपालिकाको सम्पुर्ण तथ्याङ्क नभएको हुनाले तथ्याङ्क संकलन तथा गाउपालिकाको प्रोफाइल अद्यावधिक तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।

७५. कुनै पनि आयोजना सञ्चालन गर्दा त्यसको Details Estimate Study गरेर मात्रै लागु गरिने निती बनाइने छ ।

७६. यस आ.व २०७७।०७८ मा गाउपालिका स्तरबाट निर्माण हुने सम्पुर्ण विकास निर्माण आयोजनाहरुको २०७७ साल कार्तिक मसान्त सम्म प्राविधिक शाखाबाट लागत, डिजाइन इष्टमिट बनाई सक्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।

७७. गाउपालिकामा कार्यरथ स्थाई कर्मचारीहरुको भविष्यलाई मध्यनजर गरी अवकाश हुने वेला तलबको १० प्रतिशत र गापाबाट १० प्रतिशत रकम उपलब्ध गराउने उद्देश्यले अवकाश कोष स्थापना गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।

७८. गाउपालिकाका जनप्रतिधि तथा कार्यरथ कर्मचारीहरुको लागि निश्चित आचारसंहिता बनाई लागु गर्ने नीती अवलम्बन गरिने छ ।

७९. गाउपालिकामा First come first service को आधारमा सेवा प्रदान गर्न टोक्कन प्रणाली लागु गरिने छ ।

८०. नेपालको निसान छाँप र गापाको पहिचान झल्किने गरी गाउसभाका सदस्यहरु तथा गापामा कार्यरथ कर्मचारीहरुलाई लोगो बनाई प्रदान गरिने निती बनाइने छ ।

८१. गाउँपालिकाबाट उपलब्ध हुने सेवाहरु असहाय, अपाङ्ग, बृद्ध-बृद्धा एवम् दृष्टिविहिनहरुको लागि प्राथमिकताका साथ उपलब्ध गराइनेछ ।

८२. कर्मचारीको कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन पद्दतिलाई प्रभावकारी र वैज्ञानिक बनाई सेवामुखी एवम जवाफदेही बनाइनेछ ।

८३. पत्रकारिता क्षेत्रको, प्रर्वद्धन एवम् विकासका लागि पत्रकार महासंघ लगाएत संचार सम्बर्द्धन निकायसँग समन्वय गरी संचारमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन सुचना प्रकाशित तथा छपाई गर्ने निति लिइनेछ । यसका लागि रु ९ लाख रकम विनियोजन गरिएको छ ।

८४. वडा तथा गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारी क्षमता विकास गर्न सरुवा तथा जिम्मेवारी हेरफेरको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

८५. वडा कार्यालयहरुलाई नागरिकको पहिलो र नजिकको सरकारको रुपमा विकास गरिनेछ । वडा कार्यालयहरुलाई भौतिक सुविधा सम्पन्न गरिदै लागिने छ र आवश्यक जनशक्ति आपुर्ती गरिनेछ । प्रत्येक वडा कार्यालयहरुमा नागरिक वडा पत्र राखिनेछ

८६. गाउँपालिकामा आवश्यक र उपयुक्त कानुन, नियमावलि, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरु तयार गरी गाउँवासीहरुलाई सहज, सरल र प्रभावकारी सेवा प्रदान गरिनेछ ।

८७. गाउँसभाबाट सम्पन्न हुने हरेक आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक परीक्षण सुनुवाई, समाजिक परिक्षण जस्ता कार्यहरुबाट पारदर्शीता एवम् स्थानिय सुशासन कायम गरिनेछ । गुनासो सुन्ने र समाधान गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ । यसका लागि रु २ लाख ५० हजार रकम विनियोजन गरिएको छ ।

८८. गाउँपालिकाको समग्र विकासमा सामुदायिक संस्थाहरु, गैरसरकारी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, निजी क्षेत्र, अन्तराष्ट्रिय विकास साझेदारीहरुसँग साझेदारी र सहकार्य गरिनेछ।

८९. यस गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट, निति तथा कार्यक्रममा नसमेटिएका सम्बन्धित तर निकायबाट आकस्मिक रुपमा प्राप्त हुने बजेट तथा कार्यक्रम र गा.पा. भित्र गर्नुपर्ने आकश्मिक तथा अत्यावश्यक कार्यहरु गाउँकार्यपालिका द्धारा निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्ने र आगामी गाउँसभाबाट अनुमोदन गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

९०. गापामा काम गर्न इच्छुक INGO and NGO हरुले बिना स्वीकृति लिई कार्यक्रमलाई दोहोरोपना हुन नदिन एकद्धार प्रणाली मार्फत कार्य संचालन गर्ने नीती अवलम्बन गरिने छ ।

९१. गत वर्षका जारी गरेका नीती तथा कार्यक्रमहरु र अधुरा भौतिक संरचनालाई निरन्तरता दिने निती लिइने छ ।

<u>अन्त्यमा</u>

योजनाको तर्जुमा जस्तै यसको कार्यान्वयन पनि महत्वपूर्ण पक्ष हो । हामीले तर्जुमा गरेका कतिपय नीति तथा कार्यक्रमहरु सम्पादन गर्न हाम्रो सहकार्य साझेदारी तथा रचनात्मक सहयोगको आवश्यकता पर्दछ । अतः यस अवसरमा पूर्वीचौकी गाउँपालीकाले विकासमा प्रभावकारी भुमिका खेल्न सरकारी निकायहरु, निजी क्षेत्र, दातृ

निकाय, अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाहरू, टोल विकासका संस्थाहरु लगायत अन्य सम्पुर्ण सरोकारवालाहरुलाई यसै मञ्चबाट हार्दीक धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

आज भएको प्रस्तुत बजेट गाउँसभाले स्वीकृत गर्न साथ यस गाउँपालीकाको वेव साइटमा अपलोड गर्ने व्यहोरा निवेदन गर्दछु । अतः प्रस्तुत बजेट कार्यान्वयनमा सबै क्षेत्र र तहको पूर्ण सहयोग रहने छ भन्ने विश्वास लिएको छु । यस बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट पूर्वीचौकी गाउँपालीकाको समावेशी र सन्तुलित विकासमा सघाउ पुग्ने, आर्थिक वृद्धिदरलाई मद्दत पुग्ने, रोजगारी अभिवृद्धि हुने र राजस्व अभिवृद्धि गर्न मद्दत पुग्ने विश्वास लिएको छु । । नीति, बजेट तथा कार्यक्रमहरु निर्माण गर्ने शिलशिलामा रजस्व परामर्श समिति स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिति, विषय क्षेत्रगत समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, कार्यपालिकाका सदस्यहरु गाउँपालीकाका कर्मचारीहरु, गाउँसभाका सदस्य ज्युहरुको एकता, सम्वेदनशिलता तथा क्षेत्रगत सुचनाको जानकारी सहभागीता एवम् पृष्ठपोषण हाम्रा लागि अत्यन्त महत्वपुर्ण रह्यो । नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने प्रकृयामा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रुपमा सहयोग पुर्याउनु हुने सम्पुर्ण राजनितिक दलहरु, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु, नागरीक समाज, उद्योगी, व्यावसायीहरु, बुद्धिजिविहरु, सञ्चारकर्मीहरु, सम्पुर्ण राष्ट्र सेवक कर्मचारी साथीहरु तथा गाउँपालीका बासी आमाबुवा, दाजुभाइ, दिदिबहीनी तथा ईष्ट मित्रहरुमा हार्दीक आभार व्यक्त गर्दै विगतका वर्ष झै यो वर्ष पनि सहयोग प्राप्त भइरहने आशा एवम् विश्वास गरेको छु । संसार भरी फैलिएको Corona Virus (Covid-19) बाट संक्रमित सम्पुर्ण देश तथा विदेशमा रहेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दै स्वच्छ देश र स्वच्छ पुर्वीचौकीका लागि हार्दिक कामना गर्न चाहान्छु ।

धन्यवाद !
पूर्वीचौकी गाउँपालीका अध्यक्ष
दिर्घ राज बोगटी